

29. 9. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Střídavá péče. Zařadil Ústavní soud zpátečku?

V odborných kruzích a díky medializaci i v řadách široké veřejnosti je již známo, že Ústavní soud v minulém roce vydal několik rozhodnutí, ve kterých odůvodnil a formuloval závěr, že svěřením dítěte do střídavé péče by mělo být pravidlem, zatímco jiné řešení výjimkou. Konkrétně se jedná zejména o nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13, ze dne 26. 5. 2014. Už méně se však ví, že Ústavní soud prostřednictvím všech svých senátů bez výjimky ve své následné judikatuře hrany tohoto pravidla značně obrousil.

V usnesení sp. zn. II. ÚS 2224/14, ze dne 9. 12. 2014 Ústavní soud poukázal (obdobně srov. např. usnesení Ústavního soudu sp. II. ÚS 107/15, ze dne 5. 5. 2015) **na nepochopení závěrů jeho judikatury vyplývajících z nálezu sp. zn. I. ÚS 2482/13, ze dne 26. 5. 2014 a na snahy je nepřipustně paušalizovat a zobecňovat na úkor jedinečnosti každého individuálního případu a v nich zkoumaného zájmu a potřeb nezletilého dítěte, o jehož péči je rozhodováno.** Ústavní soud k tomu poznamenal, že v případě soudních rozhodnutí v tak individualizovaných věcech, jakými jsou spory o úpravu výchovných poměrů nezletilých dětí, lze stěžít hovořit o precedenční závaznosti jejich závěrů, tím méně je možné vymezit obecná kritéria, jejichž naplnění pak vždy, bez ohledu na konkrétní okolnosti projednávaného případu, nutně musí vést k uložení vybraného výchovného opatření. **Za taková nelze považovat ani výše předestřená ústavněprávní kritéria a požadavky pro svěřování dětí do péče, neboť ta představují toliko referenční kritéria, jež musí obecný soud, rozhodující o svěřením nezletilého dítěte do péče, vždy vzít do úvahy a jejich naplnění zkoumat s ohledem na konkrétní okolnosti daného individuálního případu.**

V usnesení sp. zn. I. ÚS 1554/14, ze dne 30. 12. 2014 Ústavní soud uvedl, že ze shrnutí základních principů prolínajících se judikaturou Ústavního soudu k svěřování dítěte do péče po rozchodu rodičů plyne, že obecné soudy musí u každého z rodičů (resp. jiných rodinných příslušníků a případně i dalších osob, které usilují o svěřením dítěte do péče; k tomu srov. například usnesení sp. zn. I. ÚS 1074/13 ze dne 28. 7. 2014) posoudit přinejmenším 4 kritéria: (1) existenci pokrevního pouta mezi dítětem a o jeho svěřením do péče usilující osobou; (2) míru zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě jeho svěřením do péče daného rodiče; (3) schopnost daného rodiče zajistit jeho vývoj a fyzické, vzdělávací, emocionální, materiální a jiné potřeby; a (4) přání dítěte (nálezy sp. zn. I. ÚS 3216/13 ze dne 25. 9. 2014, body 22-26 citované výše). V případě, že jeden z rodičů naplňuje tato kritéria výrazně lépe, je zpravidla v zájmu dítěte, aby bylo svěřeno do péče tohoto rodiče. V případě, že oba rodiče naplňují tato kritéria zhruba stejnou měrou, je třeba vycházet z premisy, že zájmem dítěte je, aby bylo především v péči obou rodičů [nálezy sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010 (N 32/56 SbNU 363), bod 28; nálezy sp. zn. I. ÚS 266/10 ze dne 18. 8. 2010 (N 165/58 SbNU 421), bod 25; nálezy sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014, zejména body 18 a 26; a nálezy sp. zn. I. ÚS 3216/13 ze dne 25. 9. 2014; či bod 67 Obecného komentáře č. 14 Výboru pro práva dítěte, citovaný výše v bodě 25 tohoto nálezu]. **Z judikatury Ústavního soudu tedy plyne, že svěřením dítěte do střídavé péče není automatickým řešením při rozchodu rodičů.** V prvé řadě musí být splněno subjektivní kritérium, tj. oba rodiče musí o svěřením dítěte do střídavé péče projevit skutečný a upřímný zájem. Pokud jeden z rodičů o střídavou péči zájem skutečný a upřímný neprojeví, toto řešení nepřipadá v úvahu. K získání dítěte do střídavé péče však rodiči nestačí pouze

projevit skutečný a upřímný zájem (subjektivní kritérium), ale rodič musí rovněž naplnit i základní objektivní kritéria citovaná výše. **Střídavá péče tak podle Ústavního soudu není vyžadována ve všech případech, kdy oba rodiče projeví o svěřeni dítěte do péče zájem. Článek 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Evropské úmluvy ve spojení s čl. 32 odst. 4 Listiny a čl. 3 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte vytváří toliko presumpci ve prospěch střídavé péče, pokud o ni mají oba rodiče zájem a zároveň oba naplňují kritéria uvedená shora v tomto nálezu (případně další specifická kritéria uvedená v tomto nálezu, pokud je to v projednávané věci relevantní) ve zhruba stejné míře.** Tuto presumpci lze vyvrátit, nicméně jsou k tomu zapotřebí pádné důvody. Jak uvedl Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 3216/13 ze dne 25. 9. 2014, legitimním zájmem, který by tuto presumpci mohl ospravedlnit, "nemůže být ochrana práv druhého rodiče, neboť ten, jak bylo výše řečeno, žádné silnější právo k péči o děti nemá. Nejčastěji bude tedy legitimním zájmem ochrana nejlepšího zájmu dětí (...)". Tyto pádné důvody sledující ochranu nejlepšího zájmu dítěte jsou rozebrány níže v bodě 31 tohoto nálezu.

V usnesení sp. zn. I. ÚS 122/15, ze dne 25. 3. 2015 Ústavní soud judikoval, že **svěřeni dítěte do střídavé péče není automatickým řešením při rozchodu rodičů.** V první řadě musí být splněno subjektivní kritérium, tj. oba rodiče musí o svěřeni dítěte do střídavé péče projevit skutečný a upřímný zájem. K získání dítěte do střídavé péče však rodiči nestačí pouze projevit skutečný a upřímný zájem (subjektivní kritérium), ale rodič musí rovněž naplnit i základní objektivní kritéria citovaná výše. **Střídavá péče tak podle Ústavního soudu není vyžadována ve všech případech, kdy oba rodiče projeví o svěřeni dítěte do péče zájem. Jde například o situace, v nichž by vzhledem ke specifickému zdravotnímu či psychickému stavu dítěte (např. pokud je dotčené dítě nervově labilní nebo má Aspergerův syndrom; k tomu usnesení sp. zn. I. ÚS 2441/13 ze dne 15. 12. 2014) střídavá péče představovala pro dítě nepřiměřenou zátěž. Stejně tak lze uvažovat ve výjimečných případech o nesvěřeni dítěte do střídavé péče v případech, kdy rodiče, jež jinak naplňují relevantní kritéria ve zhruba stejné míře, žijí ve velmi velké vzdálenosti od sebe, a to zejména v případech, kdy by tato velká vzdálenost mohla zásadním způsobit narušit školní docházku dítěte** [judikatura Ústavního soudu k tomuto kritériu však zatím není plně rozvinutá; srov. například nálezy sp. zn. II. ÚS 1835/12 ze dne 5. 9. 2012 (N 152/66 SbNU 289); usnesení sp. zn. I. ÚS 2587/14 ze dne 23. 10. 2014; či nálezy sp. zn. I. ÚS 3216/13 ze dne 25. 9. 2014].

V usnesení sp. zn. IV. ÚS 3583/14, ze dne 26. 5. 2015 Ústavní soud uvedl (obdobně srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 816/15, ze dne 15. 5. 2015), že se **neztotožňuje se závěrem stěžovatele, který by dle něj měl vyplývat z judikatury Ústavního soudu a podle kterého by střídavá výchova měla být normou.** Ústavní soud opakovaně konstatuje, že posuzuje každý případ individuálně, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem a specifikům každého projednávaného případu a tomuto pravidlu koresponduje i jeho judikatura. **Z některých předchozích nálezů Ústavního soudu sice vyplývá, že střídavá péče by měla být pravidlem, ovšem jen za předpokladu, že jsou splněny veškeré zákonné podmínky,** tj. že jsou oba rodiče stejnou měrou schopni a ochotni pečovat o zdraví dětí a o jejich tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj a, jestliže tyto děti mají k oběma rodičům stejně hluboký citový vztah, je tedy takové řešení v nejlepším zájmu dítěte. Tyto zákonné podmínky však nutně nemusí nastat v každém zkoumaném případě, a má-li být rozhodnuto o střídavé péči, musí být jejich existence v řízení jednoznačně prokázána. **Ostatně ani z ustanovení § 907 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, nevyplývá žádná priorita přístupu při rozhodování o tom, komu bude dítě svěřeno do péče.** Je proto především na civilních soudech, aby v souladu s principem nezávislosti rozhodování soudní moci, s ohledem na zjištěný skutkový stav a s přihlédnutím k nezastupitelné osobní zkušenosti, vyplývající z bezprostředního kontaktu s účastníky řízení a znalosti vývoje rodinné situace, rozhodly o svěřeni nezletilého do péče jednoho nebo obou rodičů. Základním kritériem přitom musí vždy být především zájem dítěte.

V **usnesení sp. zn. I. ÚS 822/15, ze dne 30. 6. 2015** Ústavní soud uvádí, že v obecném komentáři Výbor pro práva dítěte rovněž zdůraznil, že "v zájmu dítěte zpravidla je, aby bylo v péči obou rodičů" (Obecný komentář č. 14 Výboru pro práva dítěte, bod 67). S tímto závěrem se ztotožnil i Ústavní soud [srov. nález sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010 (N 32/56 SbNU 363), bod 28; nález sp. zn. I. ÚS 266/10 ze dne 18. 8. 2010 (N 165/58 SbNU 421), bod 25; či nález sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014, bod 26). V souladu s takto chápanou zásadou nejlepšího zájmu dítěte Ústavní soud svou prejudikaturu k otázce svěřování dítěte do péče po rozchodu rodičů shrnul v nálezu sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014 a v nálezu sp. zn. I. ÚS 1554/14 ze dne 30. 12. 2014 a **zformuloval kritéria pro posuzování podmínek pro svěření dítěte do péče**. Těmi jsou zejména: (1) existence pokrevního pouta mezi dítětem a rodičem; (2) míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě jeho svěření do péče daného rodiče; (3) schopnost daného rodiče zajistit jeho vývoj a fyzické, vzdělávací, emocionální, materiální a jiné potřeby; a (4) přání dítěte (srov. nález sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014 a nález sp. zn. I. ÚS 1554/14 ze dne 30. 12. 2014). Střídavá výchova přitom přichází v úvahu zpravidla tehdy, pokud oba rodiče projevují o svěření dítěte do péče upřímný a skutečný zájem (subjektivní kritérium) a oba naplňují relevantní objektivní kritéria zhruba ve stejné míře. **Střídavá výchova tedy nemůže být pro rodiče krajním východiskem, které je ochoten tolerovat za situace, kdy soud nevyhověl jeho požadavku na svěření dítěte do jeho péče, jak se zřejmě domnívá stěžovatelka**. Naopak, pokud budou shledány podmínky pro odejmutí dítěte z péče jednoho rodiče a svěření do péče druhého, takové podmínky budou zpravidla vylučovat svěření do péče střídavé, neboť ta, jak bylo zmíněno, vyžaduje naplnění relevantních kritérií zhruba ve stejné míře. Z rozhodnutí obecných soudů pak vyplývá, že k naplnění výše zmíněných kritérií zhruba ve stejné míře nedošlo, a z tohoto hlediska proto nelze obecným soudům vytýkat, že ke svěření nezletilého do střídavé péče nepřistoupily.

V **usnesení sp. zn. I. ÚS 2831/14, ze dne 11. 8. 2015** Ústavní soud podotýká, že teze obsažené v judikatuře k věcem svěření dítěte do střídavé výchovy (viz např. nález ze dne 30. 5. 2014 sp. zn. I. ÚS 1506/13) nijak nevyvazují obecné soudy z povinnosti posuzovat případy individuálně. **Ke střídavé výchově se nelze automaticky uchýlovat v každém řízení o svěření dítěte do péče, naopak je nezbytné vždy hledat nejlepší zájem dítěte podle okolností daného případu** (k tomu mj. usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2014 sp. zn. III. ÚS 2009/14 a ze dne 25. 9. 2014 sp. zn. III. ÚS 2720/13).

V **usnesení sp. zn. I. ÚS 1234/15, ze dne 12. 8. 2015** Ústavní soud přijal závěr, že z **některých předchozích nálezů Ústavního soudu sice vyplývá, že střídavá péče by měla být pravidlem, ovšem jen za předpokladu, že jsou splněny veškeré zákonné podmínky**, tzn. že jsou oba rodiče stejnou měrou schopni a ochotni pečovat o zdraví dětí a o jejich tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, jestliže tyto děti mají k oběma rodičům stejně hluboký citový vztah, a je proto v nejlepším zájmu dítěte. Tyto zákonné podmínky však nutně nemusí nastat v každém zkoumaném případě, a má-li být rozhodnuto o střídavé péči, musí být jejich existence v řízení jednoznačně prokázána (viz např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 106/15). Podle ustanovení § 907 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, může soud svěřit dítě do péče jednoho z rodičů, nebo do střídavé péče, nebo do společné péče; soud může dítě svěřit i do péče jiné osoby než rodiče, je-li to potřebné v zájmu dítěte. **Ze zákona tedy nevyplývá žádná priorita přístupu při rozhodování o tom, komu bude dítě svěřeno do péče. Je proto především na civilních soudech, aby v souladu s principem nezávislosti rozhodování soudní moci, s ohledem na zjištěný skutkový stav a s přihlédnutím k nezastupitelné osobní zkušenosti, vyplývající z bezprostředního kontaktu s účastníky řízení a znalosti vývoje rodinné situace, rozhodly o svěření nezletilého do péče jednoho nebo obou rodičů. Základním kritériem přitom musí vždy být především zájem dítěte**. Ústavní soud zde s ohledem na své postavení nemůže hrát roli konečného univerzálního "rozhodce", ale jeho úkolem může být pouze posoudit vzniklý stav z hlediska ochrany základních práv toho účastníka, který tvrdí, že mu byla soudem upřena jejich ochrana (srov. usnesení sp. zn. IV. ÚS 106/15). **Při posuzování**

nejlepšího zájmu dítěte nelze postupovat podle předem daného schématu, přičemž střídavá péče nemůže být paušálně využívána jako forma "spravedlivého" rozdělení péče o dítě mezi oba rodiče. Stejně tak pochopitelně nelze možnost střídavé výchovy automaticky a bez důkladného posouzení případu odmítat. Zájem a potřeby konkrétního dítěte je proto třeba posuzovat v každém jednotlivém případě zvlášť a se snahou o minimalizaci negativních důsledků pro dítě. To potvrzuje i Komentář Výboru OSN pro práva dítěte, jímž interpretoval čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte: "Koncept nejlepšího zájmu dítěte je flexibilní a adaptabilní. Měl by být přizpůsoben a definován individuálně s ohledem na specifickou situaci, v níž se dítě či děti, jichž se věc týká, nachází, přičemž pozornost by měla být věnována jejich osobním poměrům, situaci a potřebám. V rámci individuálních rozhodnutí musí být nejlepší zájem dítěte hodnocen a stanoven ve světle specifických okolností konkrétního dítěte." (viz General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), str. 9, dostupné na <http://www.ohchr.org>). Dále srov. též stanovisko Výboru pro práva dítěte Rady vlády pro lidská práva ze dne 14. 10. 2014 (stanovisko ke střídavé péči o děti): "Nejlepší zájem dítěte je třeba hledat v každém jednotlivém případě zvlášť, nikoli podle jakéhokoli předem daného schématu, a snahou o minimalizaci negativních důsledků pro dítě. **Tak se může stát, že u některého dítěte se nejvhodnějším řešením může ukázat péče střídavá, v jiných případech však to může být svěření do péče jednoho z rodičů a dohoda či rozhodnutí o optimální a zároveň reálné formě o rozsahu styku druhého z rodičů s dítětem.** Výbor nepovažuje paušální rozhodování preferující jedno z řešení za výraz respektu k jedinečnosti dítěte a jeho potřeb." Za situace, kdy oba rodiče jsou obecně stejně způsobilí o své děti řádně pečovat, je třeba zejména zohlednit osobnost dítěte a jeho schopnost se vypořádat s enormní zátěží, kterou rozpad rodiny a event. nastolení střídavé péče, jež přináší i ztrátu dosavadního zázemí a bezpečí domova, bezesporu představuje. Je třeba brát ohled na citovou orientaci dítěte i hodnotu danou stálostí výchovného prostředí a na možnost zachování a rozvíjení jeho citových vazeb k blízkým osobám i v širším okolí, k jeho přátelům a zájmům. V neposlední řadě je třeba vzít v úvahu - a to zejména u malých dětí - který z rodičů o dítě dosud osobně pečoval, dbal o jeho citovou a rozumovou výchovu a v podstatě představoval pro dítě ústřední osobu, k níž je citově připoutáno, a jejíž dlouhodobá nepřítomnost je pro něj frustrující. U starších dětí, které jsou již schopny formulovat svá přání a představy o dalším soužití s rodiči, je třeba přihlídnout především k jejich přáním, zvláště pokud korespondují závěrům zjištěným dokazováním, podloženým stanoviskem opatrovníka, případně soudního znalce.

V usnesení sp. zn. III. ÚS 1544/15, ze dne 13. 8. 2015 Ústavní soud uvedl, že zastává názor, že **svěření dítěte do střídavé péče není při rozchodu rodičů řešením automatickým** (např. sp. zn. I. ÚS 2739/14, ze dne 22. 1. 2015 a sp. zn. I. ÚS 122/15, ze dne 25. 3. 2015) a **že i v případě, kdy jsou splněna výše naznačená kritéria u obou rodičů ve zhruba stejné míře, mohou nastat specifické okolnosti týkající se konkrétního dítěte, které brání jeho svěření do střídavé péče, resp. kdy střídavá péče by nebyla v souladu s jeho nejlepším zájmem;** je tomu tak kupříkladu i tehdy, pokud by představovala pro dítě nepřiměřenou zátěž či kdy vzdálenost mezi bydlišti rodičů by mohla zásadním způsobit narušit jeho školní docházku (zde kupř. sp. zn. II. ÚS 1835/12 ze dne 5. 9. 2012, sp. zn. I. ÚS 2587/14, sp. zn. I. ÚS 3216/13) a ve výjimečných případech může být důvodem bránícím svěření do střídavé péče i nevhodná komunikace mezi rodiči (sp. zn. III. ÚS 2379/14).

Výše uvedenou judikaturou Ústavního soudu se jako červená niť vine závěr, že:

- **svěření dítěte do střídavé péče není automatickým řešením při rozchodu rodičů (každý případ je třeba posuzovat individuálně),**
- **při rozhodování o svěření dítěte do střídavé péče při rozchodu rodičů je prioritním hlediskem zájem dítěte a nikoliv zájem rodičů,**
- **v první řadě musí být splněno subjektivní kritérium, tj. oba rodiče musí o svěření**

dítěte do střídavé péče projevít skutečný a upřímný zájem. Pokud jeden z rodičů o střídavou péči zájem skutečný a upřímný neprojeví, toto řešení nepřipadá v úvahu. K získání dítěte do střídavé péče však rodiči nestačí pouze projevít skutečný a upřímný zájem (subjektivní kritérium), ale rodič musí rovněž naplnit i základní objektivní kritéria citovaná níže,

- při rozhodování o svěřeni dítěte do střídavé péče při rozchodu rodičů musí soud u každého z rodičů posoudit přinejmenším 4 (objektivní) kritéria (1) existenci pokrevního pouta mezi dítětem a o jeho svěřeni do péče usilující osobou; (2) míru zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě jeho svěřeni do péče daného rodiče; (3) schopnost daného rodiče zajistit jeho vývoj a fyzické, vzdělávací, emocionální, materiální a jiné potřeby; a (4) přání dítěte,
- v případě, že jeden z rodičů naplňuje tato (objektivní) kritéria výrazně lépe, je zpravidla v zájmu dítěte, aby bylo svěřeno do péče tohoto rodiče. V případě, že oba rodiče naplňují tato kritéria zhruba stejnou měrou, je třeba vycházet z premisy, že zájmem dítěte je, aby bylo především v péči obou rodičů a
- i v případě, kdy jsou splněna výše naznačená (objektivní) kritéria u obou rodičů ve zhruba stejné míře, mohou nastat specifické okolnosti týkající se konkrétního dítěte, které brání jeho svěřeni do střídavé péče, resp. kdy střídavá péče by nebyla v souladu s jeho nejlepším zájmem.

Závěrem lze odkázat na usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 850/14, ze dne 19. 2. 2015, v němž je moudře uvedeno, že **kritériem pro svěřeni dítěte do střídavé výchovy přitom v žádném případě není toliko přání konkrétního rodiče, nýbrž především zájem dětí (srov. čl. 3 Úmluvy o právech dítěte), který musí být při rozhodování obecných soudů prioritním hlediskem.** Soudy se při rozhodování zároveň musí snažit nalézt takové řešení, které nebude omezovat ani právo rodiče zaručené v čl. 32 odst. 4 Listiny. Zájem dítěte vyžaduje, aby na jeho výchově participovala nejen matka, ale také otec, který se nezastupitelným způsobem podílí na jeho postupně se vyvíjející životní orientaci (srov. nálezn sp. zn. II. ÚS 554/04 ze dne 11. 5. 2005). Zájmem dítěte tedy nepochybně je, aby, jsou-li pro to splněny podmínky, bylo v péči obou rodičů (viz např. nálezn sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010). **Střídavou výchovu je pak třeba chápat jako snahu o co nejúplnější naplnění práva dítěte na oba rodiče, pokud spolu oba rodiče nežijí, neboť tato forma výchovy umožňuje dítěti nejen zachování fungujících vztahů s oběma rodiči, ale rovněž mu umožňuje zůstat součástí běžného každodenního života obou rodičů** (viz usnesení sp. zn. II. ÚS 437/14 ze dne 18. 3. 2014). **Jakkoli je střídavá výchova někdy zejména rodiči chápána jako "spravedlivé podělení se obou rodičů o vliv na výchovu nezletilého dítěte", nelze ji formalisticky prosazovat vždy a za všech okolností, protože prioritním je v opatrovnických věcech vždy hledání a zohledňování nejlepšího zájmu dítěte.**

Mgr. Vladimír Janošek, Kobyli*
advokátní koncipient

Autor působí v obchodní společnosti Továrek, Horký a partneři, advokátní kancelář, s.r.o. Tento

článek není oficiálním stanoviskem advokátní kanceláře

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)